

ČASOPIS ZA PRAVNU TEORIJU I PRAKSU

PRAVNA MISAO

1 – 2

siječanj – veljača / januar – februar
Sarajevo 2022.

Izdaje:

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE
ZAVOD ZA JAVNU UPRAVU
www.fmp.gov.ba

Časopis "PРАВNA MISAO" upisan je u evidenciju javnih glasila u Ministarstvu obrazovanja, nauke, kulture i sporta, pod brojem 727 od 23.10.1997. godine.

Glavna i odgovorna urednica: Prof. dr. Hajrija SIJERČIĆ-ČOLIĆ

Izvršni urednik: Adis OMEROVIĆ

Redakcija časopisa:

Prof. dr. sc. Almir MALJEVIĆ, prof. dr. Meliha POVLAKIĆ,
doc. dr. sc. Enver IŠERIĆ, Krešimir ZUBAK, prof. dr. Mirko PEJANOVIĆ

Produkcija: Federalno ministarstvo pravde

Štampa: "Štamparija Fojnica" d.d.

Za štampariju: Šehzija Buljina

DTP: Federalno ministarstvo pravde

Grafičko rješenje: Ice-net d.o.o. Sarajevo

Tiraž: 100 primjeraka

Časopis izlazi dvomjesečno.

ISSN 0555-0092

GODIŠNJA PRETPLATA:	Za organe i organizacije na teritoriji BiH	120,00 KM
	Za pojedince	100,00 KM
	Za studente i neposlene	50,00 KM
	Za inostranstvo	200,00 KM

UPLATU UPUTITI NA: Federalno ministarstvo financija/finansija
Union Banka dd Sarajevo
Transakcijski račun: 102-050-00001066-98
Budžetska organizacija: 1501001
Vrsta prihoda: 722597
Općina: 077

ADRESA REDAKCIJE: Federalno ministarstvo pravde
Zavod za javnu upravu
Sarajevo, Ul. Valtera Perića 15
Tel.: +387 33 203 918, fax: 668 956
Email: Pravna.Misao@fmp.gov.ba

ID 4200785450004

Časopis "Pravna misao" indeksira se u bazi Legal Source (EBSCOhost)
i uvršten je u Ulrichweb Global Serials Directory

UVODNA RIJEČ GLAVNE UREDNICE

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji!

Zbog složenih okolnosti koje nas okružuju *Rješenje o imenovanju glavnog i odgovornog urednika, izvršnog urednika i članova Redakcije časopisa za pravnu teoriju i praksu „Pravna misao“* doneseno je početkom juna ove godine, a prvi dvobroj pripremljen dva mjeseca kasnije. Kako se ne bi narušila dinamika izlaženja časopisa, broj 1 – 2, kao i do sada, veže se uz prve mjesece u godini (siječanj–veljača / januar–februar).

Neizmijerna volja koja nas vuče naprijed i namjera da naučna i stručna javnost u Bosni i Hercegovini i van njenih granica i dalje zadrži veze sa našim časopisom imaju za rezultat bogat i zanimljiv sadržaj dvobroja pred vama. Ovom prilikom objavljujemo više radova, od kojih tri kao pregledne naučne članke, dok se preostali tekstovi odnose na aktuelne zakonodavne projektne aktivnosti, prikaze knjiga, sudsku praksu, sjećanje na umrle kolege te pregled sadržaja i registar autora – saradnika časopisa “Pravna misao” u 2021. godini.

Pregledni naučni radovi pripadaju različitom normativnom i praktičnom okviru. U članku **“Novi pravni režim autorskih djela stvorenih u radnom odnosu u Republici Hrvatskoj”** autor analizira Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima iz 2021. koji je inaugurisao nove odnose u pogledu autorskih djela stvorenih u radnom odnosu. Analiza novih zakonodavnih rješenja potvrđuje da ona bitno mijenjaju pozicije titulara u pogledu iskorištavanja autorskih djela nastalih u radnom odnosu – kako onom klasičnom na osnovu ugovora o radu, tako i u službeničkom te radnom odnosu na visokoškolskim institucijama i u naučnim institutima. Uporednopravni pristup temelji se na analizi komparativnog zakonodavstva država članica Evropske unije. O porodicama nestalih osoba, njihovim pravima te mjerama koje za cilj imaju pružanje materijalne podrške i pomoći govori se u tekstu pod naslovom **“Economic rights of families of missing persons – institutional framework and problems in Bosnia and Herzegovina”**. Polazeći od principa tranzicione pravde i provedenih istraživanja o stanju u Bosni i Hercegovini, rad analizira značaj ekonomskih prava i način na koji se ona ostvaruju. Članak **“Učinkovitost rada Kantonalnog suda u Sarajevu (2016–2020)”** obuhvata rezultate istraživanja efikasnosti rada Kantonalnog suda u Sarajevu u vremenu od 2016. do 2020. godine. Primjenom komparativne metode analizirani su godišnji izvještaji koje je u navedenom periodu ovaj sud podnosio Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine. Ovaj rad obuhvata nepovoljne izazove s kojima se suočava spomenuti sud, posebno u kontekstu kršenja konvencijskog i ustavnog prava na pravično suđenje.

U novoj rubrici *Zakonodavne projektne aktivnosti* bit će predstavljeni članci i ostali prilozi koji se odnose na reformu pravnog okvira u najširem smislu riječi. S tim u vezi, događanja na normativnom, praktičnom i društvenom nivou krivičnog pravosuđa povod su da se predstave projektne aktivnosti ABA ROLLI programa zakonodavne pomoći krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini. U članku su prikazani prijedlozi značajnijih izmjena i dopuna važećih tekstova zakona o krivičnom postupku, a u cilju njihove harmonizacije i unapređenja te ostvarivanja veće efikasnosti krivičnog pravosuđa i vladavine prava. S obzirom na to da se radi o izuzetno aktuelnoj i značajnoj temi za bosanskohercegovačko krivično pravosuđe, Redakcija je posebno odobrila da se ovaj rad preuzme iz časopisa “Pravo i pravda” i objavi u ovoj rubrici.

Na stranicama našeg časopisa, kao i ranije, možete pročitati prikaze publikacija štampanih u Bosni i Hercegovini ili van njenih granica. Ovaj put riječ je o prikazima knjiga “Državnost Bosne i Hercegovine u XX i XXI stoljeću” autora Mirka Pejanovića i “Pravo in umetna inteligencija: vprašnja etike, človekovih pravic in družbene škode” urednika Aleša Završnika i Katje Simončič.

Pregled sudske prakse je bogat i obuhvata judikaturu Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Evropskog suda za ljudska prava te Kantonalnog suda u Tuzli.

Povodom smrti istaknutih sudija Venceslava Ilića i prof. dr. Duška Medića objavujemo *in memoriam* koji su napisali mr. Đemaludin Mutapčić i Mario Nenadić, te prof. dr. Meliha Powlakić.

Slijedeći dosadašnju praksu, prvi ovogodišnji dvobroj obuhvata pregled sadržaja časopisa uz registar autorica i autora koji su svoj doprinos razvoju pravne teorije i prakse dali u 2021. godini.

Redakcija želi zahvaliti dosadašnjem glavnom i odgovornom uredniku prof. dr. Almiru Maljeviću, zatim članu Redakcije gospodinu Anti Čavari te izvršnoj urednici Mirjani Bašić na višegodišnjem uloženom trudu i strpljenju u uređivanju “Pravne misli”. Novoj glavnoj i odgovornoj urednici prof. dr. Hajriji Sijerčić-Čolić, novom članu Redakcije gospodinu Krešimiru Zubaku te novimenovanom izvršnom uredniku gospodinu Adisu Omeroviću Redakcija želi uspjeh u radu.

Glavna i odgovorna urednica

Prof. dr. Hajrija Sijerčić-Čolić

NOVI PRAVNI REŽIM AUTORSKIH DJELA STVORENIH U RADNOM ODNOSU U REPUBLICI HRVATSKOJ

pregledni znanstveni rad

UDK 347.78:331.105(497.5)

Dragan Zlatović*

Sažetak

Novim Zakonom o autorskom pravu i srodnim pravima iz 2021. u Republici Hrvatskoj je inaugurirano novo uređenje prava u pogledu autorskih djela stvorenih u radnom odnosu, koje se temelji na analizi komparativnog zakonodavstva država članica Europske unije. Autor u radu daje analizu novih zakonodavnih rješenja, koja bitno mijenjaju pozicije titulara na iskorištavanje autorskih djela nastalih u radnom odnosu- kako onom klasičnom temeljem ugovora o radu, tako i u onom posebnom službeničkom, te u radnom odnosu na visokoškolskim institucijama i u znanstvenim institutima.

Ključne riječi

autor, autorsko pravo, autorska djela, radni odnos, službeničko pravo¹

* *Dr. sc., profesor visoke škole u trajnom zvanju pročelnik Upravnog odjela
Veleučilišta u Šibeniku;
zlatovic@vus.hr*

¹ Konvencija je potpisana u Stockholmu 14. srpnja 1967. i izmijenjena 2. listopada 1979. Konvencija dostupna na mrežnim stranicama https://www.dziv.hr/files/File/zakonodavstvo/medjunarodni/WIPO_konvencija.pdf (posjećeno 21.6.2022.). Detaljnije o Konvenciji vidi ČIZMIĆ, J., *Ogledi iz prava industrijskog vlasništva*, Split, 1998., str. 70.

NEW LEGAL REGIME OF THE COPYRIGHTS WORKS CREATED WITHIN THE LABOUR RELATIONS IN REPUBLIC CROATIA

Abstract

The new Copyright and Related Rights Act from 2021 has introduced a new way of regulating copyrights that are produced within labour relations in the Republic of Croatia. This new regulation is created upon the analysis of the comparative legislation of the EU Member States. In this paper the author gives an analysis of the new legislative solutions, which significantly change the position of right holders in terms of copyright exploitation within labour relations – including both the classical basis of the employment contract, the special civil service contract, and when the employment is at universities and scientific institutes.

Key words

author, copyright, copyright works, employment relationship, civil service law.

ECONOMIC RIGHTS OF FAMILIES OF MISSING PERSONS – INSTITUTIONAL FRAMEWORK AND PROBLEMS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

pregledni znanstveni rad

UDK 364.2:314.6-058.65(497.6)
355.01:314.6-058.65(497.6)

Nasir Muftić*

Abstract

Families of missing persons face a number of difficulties caused by the lack of loved ones. In order to help them, societies around the world provide them with various benefits through systemic solutions. Family members of missing persons may be holders of various rights. In addition to measures aimed at achieving justice, measures aimed at providing material support and assistance to family members of missing persons are also necessary, such as the right to financial assistance, education, employment, etc. It is, therefore, a corpus of subjective rights that are generally of a socioeconomic nature. This paper aims to investigate the situation in Bosnia and Herzegovina in terms of economic rights, and in particular to focus on researching the way in which the right to financial aid of family members and the right to compensation are exercised. Starting from the settings of transitional justice, the paper analyzes the importance of economic rights and the way in which they are exercised in BiH. First of all, the paper outlines a complex and incomplete legal framework for exercising these rights. Next, attention is devoted to the character of the right to financial aid that persons receive. Finally, a turbulent path in which individuals seek to exercise their right to compensation in court proceedings is presented.

Keywords

rights of families of missing persons, transitional justice, reparations, economic rights

* LL.M., viši asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu;
n.muftic@pfsa.unsa.ba

EKONOMSKA PRAVA ČLANOVA PORODICA NESTALIH OSOBA – INSTITUCIONALNI OKVIR I PROBLEMI U BOSNI I HERCEGOVINI

Sažetak

Porodice nestalih lica se suočavaju sa nizom poteškoća koje su prouzrokovane nedostatkom voljenih osoba. Kako bi im na neki način pokušala pomoći i olakšati, društva širom svijeta su im kroz sistemski rješenja nastojala omogućiti različite benefite. Članovi porodica nestalih osoba mogu biti nosioci različitih prava. Pored mjera koje za cilj imaju ostvarenje pravde, nužne su i mjere koje za cilj imaju pružanje materijalne podrške i pomoći članovima porodica nestalih osoba, kao što su pravo na novčanu pomoć, školovanje, zapošljavanje i sl. Riječ je, dakle, o korpusu subjektivnih prava koja su u pravilu socioekonomskog karaktera. Ovaj rad za cilj ima istražiti stanje u Bosni i Hercegovini u pogledu osiguranja ekonomskih prava, te naročito u fokus staviti istražiti način na koji se ostvaruju pravo na novčanu pomoć članova porodice i pravo na naknadu štete. Polazeći od postavki tranzicione pravde, rad analizira značaj ekonomskih prava i način na koja se ona ostvaruju u BiH. Prije svega, rad predstavlja složeni i nepotpuni pravni okvir za ostvarivanje ovih prava. Dalje, osvrta se na karakter prava na novčanu naknadu koju osobe ostvaruju. Naposljetku, predstavljen je turbulentni put u kojem osobe nastoje ostvariti pravo na naknadu štete u sudskim postupcima.

Ključne riječi

prava članova porodica nestalih lica, tranziciona pravda, reparacije, ekonomska prava

UČINKOVITOST RADA KANTONALNOG SUDA U SARAJEVU (2016-2020)

pregledni znanstveni rad

UDK 347.99(497.6 Sarajevo)“2016/2020“

Sead Bandžović*

Sažetak

U ovom radu su predočeni rezultati vlastitih istraživanja učinkovitosti rada Kantonalnog suda u Sarajevu (2016-2020). Primjenom komparativne metode analizirani su godišnji izvještaji koje je u navedenom periodu ovaj sud, poput svih drugih pravosudnih institucija, podnosio Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine (VSTV BiH) na razmatranje i usvajanje. Kantonalni sud u Sarajevu se tada, uz prateće opterećujuće probleme nedovoljne kadrovske popunjenosti, suočavao s velikim brojem neriješenih predmeta kao i njihovim dugotrajnim postupcima. Sve je to, uz djelovanje i pojavu drugih faktora (pandemija virusa COVID-19), imalo uticaja i na učestale pojave kršenja prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije o osnovnim pravima i slobodama (EKLJP) o čemu postoji praksa Ustavno suda BiH.

Ključne riječi

Kantonalni sud u Sarajevu, sudski postupak, efikasnost, ljudska prava

* *MA Iur., doktorant na Pravnom fakultetu – Univerziteta u Sarajevu;*
sead1994@live.com

WORK EFFICIENCY OF THE CANTONAL COURT IN SARAJEVO (2016-2020)

Summary

This paper represents the results of research of the work effectiveness of Cantonal Court in Sarajevo (2016-2020). By using the comparative method court's annual work reports were analyzed. These reports, like the ones from all other judicial institutions in Bosnia and Herzegovina, are submitted to the High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina for consideration and adoption. Besides its burdensome problems of insufficient staffing, Cantonal court also faced a large number of unresolved cases as well as lengthy procedures. All this, along with appearance of other factors (COVID-19 pandemic) had an impact on the frequent violations of right to a fair trial from Article 6 of European Convention of Human Rights (ECHR). Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina has created a large case law regarding this topic.

Key words

Cantonal Court in Sarajevo, court proceedings, efficiency, human rights

PREDSTAVLJANJE PROJEKTA ABA ROLI – PROGRAM ZAKONODAVNE POMOĆI KRIVIČNIM POSTUPCIMA U BOSNI I HERCEGOVINI¹

zakonodavne projektne aktivnosti

Pripremili: **Hajrija Sijerčić-Čolić***
Haris Halilović **

Sažetak

U članku su prikazani prijedlozi značajnijih izmjena i dopuna važećih tekstova zakona o krivičnom postupku u BiH koji su rezultat rada pod okriljem ABA ROLI – Programa zakonodavne pomoći krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini, a u cilju njihove harmonizacije i unapređenja te ostvarivanja veće efikasnosti krivičnog pravosuđa i vladavine prava. Značajne promjene tiču se implementacije šireg kruga prava oštećenih osoba kao i uvođenja u zakonske tekstove na razini BiH, FBiH i BDBiH po uzoru na RS oštećenog kao tužioca. U skladu s međunarodnim pravima predlaže se uvođenje statusa žrtve u sve zakone s jasno propisanim posebnim pravima, unapređenje položaja osumnjičenog odnosno optuženog kao procesnog subjekta, posebno u stadiju istrage u skladu s međunarodnim standardima. Također, niz prijedloga odnosi se na radnje dokazivanja i posebne istražne radnje u cilju efikasnijeg otkrivanja i prikupljanja dokaza, kao i zaštitu prava čovjeka. Vezano za stadije krivičnog postupka prijedlozi su u pravcu harmonizacije procesnih normi, preciziranja odredbi te uvođenja novih rješenja u cilju veće efektivnosti.

Ključne riječi

zakoni o krivičnom postupku, harmonizacija, unapređenje zakonodavnog okvira

¹ Rad je izložen na XX Savjetovanju iz krivičnopravne oblasti „Dvadeset godina krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini – dostignuća u reformi?“ (Neum, 01-04. juni/lipanj 2022. godine). Članak je uz saglasnost redakcije preuzet iz časopisa „Pravo i pravda“, XX (2022) 1.

* Redovna profesorica, Univerzitet u Sarajevu – Pravni fakultet.

** Redovni profesor, Univerzitet u Sarajevu – Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije

PRESENTATION OF THE ABA ROLI PROJECT - LEGISLATIVE ASSISTANCE TO BOSNIA AND HERZEGOVINA'S CRIMINAL PROCEDURE CODES PROGRAM

Abstract

The article presents proposals for significant amendments to the current texts of the criminal procedure codes in Bosnia and Herzegovina, which are the result of the ABA ROLI - Legislative Assistance to Bosnia and Herzegovina's Criminal Procedure Codes Program, with the aim to harmonize criminal procedure codes in Bosnia and Herzegovina and improve rule of law. Significant changes concern the implementation of a wider range of rights of injured parties as well as, following the example of the Republika Srpska, introduction of subsidiary prosecutor at the Bosnia and Herzegovina, Federation of Bosnia and Herzegovina and Brčko District of Bosnia and Herzegovina levels. Furthermore, the changes encompass the introduction of victim status in all four codes with clearly prescribed special rights in accordance with international standards, as well as improvement of the position of the suspect or accused as a procedural subject, especially at the investigation stage in accordance with international standards. Additionally, a number of proposals relate to actions aimed at obtaining evidence and special investigative actions aimed at more efficient detection and collection of evidence, as well as the protection of human rights. Regarding the stages of criminal proceedings, the proposals are directed towards harmonization of procedural norms, clarification of provisions and introduction of new solutions with the aim of achieving greater efficiency.

Key words

criminal procedure codes, harmonization, improvement of the legislative framework

MIRKO PEJANOVIĆ: DRŽAVNOST BOSNE I HERCEGOVINE U XX. I XXI. STOLJEĆU

University press – Magistrat izdanja, Sarajevo, 2022, str. 325

prikaz

Miodrag N. Simović*

Da li ste se ikada pitali u čemu leže ideje ZAVNOBiH-a u vremenu Drugog svjetskog rata? Da li ste sebe preispitali o političkoj pluralizaciji bosanskohercegovačkog društva 1990. godine? Zbog čega je došlo do disolucije SFRJ i referendumu građana za suvereni i nezavisni državopravni status Bosne i Hercegovine? Kako je kreirana odbrana integriteta i istorijskog bića Bosne i Hercegovine u vremenu rata od 1992. do 1995. godine? Kakva je uloga Dejtonskog mirovnog sporazuma iz 1995. godine u izgradnji mira u Bosni i Hercegovini, odnosno političkom razvoju države Bosne i Hercegovine u posdejtonskom periodu? Na ova i brojna druga pitanja odgovor daje akademik Mirko Pejanović, potpredsjednik Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, u svojoj najnovijoj knjizi „Državnost Bosne i Hercegovine u XX. i XXI. stoljeću“. Knjiga je publikovana 2021. godine od strane renomiranog izdavača University Press iz Sarajeva i poklapa se sa 75. godinom života ovog izuzetnog autora.

Recenzenti su akademik prof. dr. Ivan Cvitković, prof. dr. Robert Donia, inostrani član Akademije nauka i umjetnosti BiH i profesori dr. Asim Mujkić, dr. Husnija Kamberović i dr. Elmir Sadiković.

Akademik Pejanović je rođen 1946. godine u Matijevićima, opština Kladanj. Osnovnu školu je završio u Stuparima, a Učiteljsku školu u Tuzli. Redovni studij sociologije završio je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. Doktorsku disertaciju na temu „Delegatsko odlučivanje u skupštinama društveno-političkih zajednica“ odbranio je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu 1988. godine.

Akademik Pejanović je u proteklim decenijama ostavio neizbrisiv trag na polju politoloških istraživanja, ali i praktičnog političkog djelovanja u Bosni i Hercegovini u vremenu najvećih izazova. U višedecenijskom nastavno-naučnom radu bio je profesor na Odsjeku za politologiju Fakulteta političkih nauka i saradnik fakultetskog Instituta za društvena istraživanja. Predavao je na predmetima: Lokalna i regionalna samouprava; Evropske integracije; Teorijski koncepti i modeli lokalne samouprave u državama Evropske unije; Javna uprava u BiH i Participacija građana u odlučivanju o javnim poslovima u lokalnoj zajednici. Bio je na studijskom boravku u izučavanju

* Redovni profesor, potpredsjednik Ustavnog suda BiH i redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH

PRAVO IN UMETNA INTELIGENCA: VPRAŠANJA ETIKE, ČLOVEKOVIH PRAVIC IN DRUŽBENE ŠKODE.

**Urednika: Aleš Završnik in Katja Simončič. Inštitut za
kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, 2021, 443 str.**

prikaz

Hajrija Sijerčić-Čolić*

1. Institut za kriminologiju pri Pravnom fakultetu u Ljubljani je u oktobru 2021. godine objavio naučnu monografiju pod naslovom "Pravo in umetna inteligenca: vprašanja etike, človekovih pravic in družbene škode" (Pravo i umjetna inteligencija: pitanja etike, prava čovjeka i društvenih posljedica). Urednici ove knjige koja je nastala u okviru istraživačkog projekta "Človekove pravice in regulacija umetne inteligence vredne zaupanja" (Prava čovjeka i regulisanje umjetne inteligencije vrijedne povjerenja) su prof. dr. Aleš Završnik i dr. Katja Simončič. Već u uvodu možemo naglasiti da ova naučna monografija nastoji odgovoriti na brojna i složena pitanja međusobnog odnosa tehnološkog razvoja umjetne inteligencije i pravno-etičkog okvira u kome se taj razvoj odvija, te sistematično i višestranu analizirati zaštitu ljudskih prava i demokratske procese kroz brojne aktivnosti međunarodnih organizacija i država. U monografiji autori sve češću pojavu umjetne inteligencije u društvu posmatraju s različitih aspekata i pri tome se naročito usmjeravaju na etička i pravna pitanja koja nove tehnologije umjetne inteligencije otvaraju.

Monografija obuhvata trinaest poglavlja organizovanih u pet dijelova: Upravljanje umjetnom inteligencijom; Umjetna inteligencija i pravo; Umjetna inteligencija i demokratija; Umjetna inteligencija u krivičnom postupku i Umjetna inteligencija i etika. Šesnaest autora i autorica su hrabro prihvatili rad na spomenutom projektu, organizovali konferenciju pod istim nazivom na Pravnom fakultetu u Ljubljani u junu 2021. godine i napisali radove za monografiju koji sistematično obrađuju odabrane teme. Na taj način su naučnoj i stručnoj javnosti ponudili pionirske radove na području umjetne inteligencije, prava i etike.

Ovim prikazom želimo naučnoj i stručnoj javnosti u BiH predstaviti ovu originalnu monografiju i otvoriti raspravu o pitanjima koja kucaju i na naša vrata.

* Redovna profesorica Univerziteta u Sarajevu – Pravnog fakulteta.

SUDSKA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

sudska praksa

Pripremili: **Miodrag N. Simović***
prof. dr. Vladimir M. Simović**

PRAVO NA SLOBODU I SIGURNOST LIČNOSTI

Pritvor

Ne postoji povreda prava iz člana II/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1. tačka c) i stav 3. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su redovni sudovi dali relevantne i dovoljne razloge za zaključak o postojanju osnovane sumnje, odnosno da postoji opravdana bojazan da bi apelant, u slučaju da bude pušten na slobodu, mogao uništiti, sakriti ili izmijeniti dokaze i tragove i uticati na svjedoke, ometati vođenje krivičnog postupka, odnosno ponoviti krivično djelo ili dovršiti djelo kojim prijeti.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud smatra da su Osnovni sud, a zatim Apelacioni sud, suprotno navodima iz apelacije, jasno naveli razloge koji ukazuju na iteracijsku i koluzionu opasnost ukoliko bi apelant bio pušten na slobodu. S tim u vezi, redovni sudovi su ukazali na činjenicu da je apelant kao organizator grupe (za šta postoji osnovana sumnja, između ostalog) davao uputstva o uništenju svih dokaza koji se odnose na izvršenje krivičnog djela, da su se opojne droge skrivale u „štekovima“, te da je lokacije (pored već pregledanih) potrebno obići s još jednim svjedokom, da je potrebno saslušati još svjedoka, ukazujući, pri tome, da je kod apelanta pronađen pištolj, kao i da je prijetio drugim pripadnicima da, ukoliko neko njega spomene, „taj će biti upucan“ (ukazujući na dokaze iz kojih to proizlazi). Sudovi su čak naveli da je i za vrijeme boravka u pritvoru apelant pokušao ostvariti kontakt s ostalim osumnjičenim. Svi ovi razlozi, prema ocjeni suda, predstavljaju konkretne i valjane razloge za određivanje pritvora po ovom osnovu.

Nadalje, redovni sud je ocijenio brojnost radnji apelanta, te period izvršenja sve do lišavanja slobode. Također, u odnosu na apelanta je, pored opasnosti od ponavljanja krivičnog djela, utvrđena bojazan da će počiniti djelo kojim prijeti, a koje se odnosi na

* Prof. dr., redovni profesor, potpredsjednik Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i

** redovni član Akademije nauka i umjetnosti BiH;

Prof. dr., tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine

SUDSKA PRAKSA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

sudska praksa

Pripremio: **Harun Išerić***

Pregled novosti iz prakse Evropskog suda za ljudska prava (Sud) za prvi broj časopisa Pravna misao u 2022. godini, obuhvatit će presude i odluke Suda donesene od 20. decembra 2021. do 16. februara 2022. godine, a povodom navoda o kršenju Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Konvencija). Ovaj pregled sadrži osnovne informacije o stavovima Suda u predmetima koji su zadobili pažnju stručne javnosti, te se čitaoci upućuju na web stranicu Suda gdje su presude i odluke dostupne u cjelini.

U 2021. godini, Sud je riješio više od 36.000 aplikacija. Za 9% je porastao broj predmeta o kojima je odlučivalo Vijeće ili Veliko vijeće suda (ukupno njih 428). Na kraju 2021. godine, neriješenih aplikacija je bilo 70.150, od čega 70% se tiče četiri države: Rusije, Turske, Ukrajine i Rumunije. Od 2021. godine, u Sudu se primjenjuje strategija procesuiranja „utjecajnih predmeta“, kako bi se ubrzalo odlučivanje u najznačajnijim, najozbiljnijim i urgentnim predmetima. Radi se o predmetima koji su od velikog značaja za aplikanta, državu ili razvoj konvencijskog sistema u cijelosti. Njih oko 500 (na kraju 2021. godine), tiče se slobode govora, prava na pošteno suđenje, prisluškivanja i tajnog nadzora novinara, pandemije, diskriminacije seksualnih manjina, prava na informacije i smetnji u životnoj sredini.

Dana 1. februara 2022. godine, na snagu je stupio Protokol broj 15 uz Konvenciju. Njime se skraćuje rok za ulaganje aplikacije i to na četiri mjeseca od donošenja posljednje konačne odluke nacionalnog suda.

U prethodno spomenutom periodu, Sud je donio četiri odluke i jednu presudu u predmetima protiv BiH. U predmetu *Berberkić* (aplikacija broj 56710/19) Sud je aplikaciju proglasio za nedopustivu usljed zloupotrebe prava na aplikaciju, tj. zbog propusta aplikanta odnosno njegovog advokata da informiše Sud o promijenjenim pravnim okolnostima – izvršenju odluke nacionalnog suda. U predmetu *Čavar i drugi* (aplikacije broj 12371/21 i 18563/21) Sud je aplikacije, koje su se odnosile na vremenski okvir izvršenja domaćih sudskih odluka, odbacio kao nedopustive, istaknuvši da vremenski okvir koji je uspostavila Federacija BiH (prema kojem bi

* *Viši asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.*

¹ Odluke i presude Suda su dostupne na web stranici: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22:%5B%22JUDGMENTS%22,%22DECISIONS%22%7D>.

svoje kćerke, a zbog njenog naknadnog usvojenja. Sud je istakao da činjenica da bi dijete moglo imati koristi od premještanja u okruženje koje je pogodnije njegovom odgoju, sama po sebi, ne opravdava oduzimanje djeteta od bioloških roditelja. Sud je smatrao da bi bilo poželjno, prije pokretanja postupka za usvojenje kćerke aplikantkinje, da sudovi nalože vještačenje roditeljskih sposobnosti majke, psihičkog funkcionisanja i razvojnih potreba djeteta, te funkcionalnu sposobnost majke za zadovoljavanje tih potreba. Sud je smatrao da argumenti koje su iznijeli domaći sudovi kako bi opravdali postupak usvojenja, nisu bili nedovoljni. Sud je također primijetio da nisu dati nikakvi razlozi, osim vremena koje bi majci trebalo da povрати svoje roditeljske sposobnosti, da se objasni kako bi tako radikalna mjera kao što je usvojenje mogla biti u interesu djeteta. U skladu sa članom 46 Konvencije (obavezujuća snaga i izvršenje presuda), Sud je pozvao vlasti da odmah preispitaju situaciju u kojoj se nalaze aplikantkinje, u svjetlu ove presude i da predvide njihove međusobne kontakte, vodeći računa o situaciji u kojoj se dijete nalazi i njegove najbolje interese.

SLOBODA IZRAŽAVANJA

Rasprava o pravosuđu

U predmetu *Freitas Rangel protiv Portugala* (aplikacija broj 78873/13), Sud je utvrdio povredu člana 10 Konvencije. Predmet se odnosio na osudu aplikanta za izjave date o profesionalnim udruženjima sudija i javnih tužitelja, na saslušanju pred parlamentarnim odborom o slobodi govora i medija u Portugalu. Konkretno, povezao je pravosuđe i tužilaštvo sa, između ostalog, miješanjem u politiku i raširenim kršenjem povjerljivosti. Bio je osuđen i morao je da plati 56.000 eura novčane kazne i odštete ukupno. Sud je posebno utvrdio da su novčana kazna i odšteta bile potpuno nesrazmjerne i morali su imati zastrašujući efekat na političku diskusiju. Domaći sudovi nisu dali adekvatno obrazloženje za takvo uplitanje u pravo na slobodu govora aplikanta, koje nije bilo neophodno u demokratskom društvu.

Pljuvanje na portret predsjednika države

Predmet *Karuyev protiv Rusije* (aplikacija broj 4161/13) se ticao osude aplikanta zbog pljuvanja na portret predsjednika Rusije – Vladimira Putina, 2012. godine, u vrijeme njegovog reizbora. Aplikant je osuđen zbog narušavanje javnog reda i mira i određeno mu je lišenje slobode u trajanju od 15 dana. Sud se nije uvjerio da su elementi prekršaja – „narušavanje javnog reda“ – prema relevantnom domaćem zakonu dokazani i predstavljeni nacionalnom sudu, prilikom gonjenja aplikanta. Sud je istakao da je pljuvanje na portret predsjednika Putina bilo izraz aplikantovog političkog mišljenja i nije dovelo do uznemiravanja javnosti. Taj čin nije uključivao ni vulgarni jezik, uznemiravanje javnosti ili oštećenje imovine (što su sastavni elementi bića prekršaja prema nacionalnom zakonodavstvu). Stoga, njegova osuda nije bila „propisana zakonom“, u smislu teksta Konvencije.

SUDSKA PRAKSA KANTONALNOG SUDA U TUZLI

sudska praksa

Pripremio **Đemaludin Mutapčić***

SUPARNIČARSTVO U PARNICAMA ZA UTVRĐIVANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINAMA KOJE SU U ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA UPISANE KAO VLASNIŠTVO VIŠE OSOBA

Među aktuelnostima u zakonodavstvu i pravnoj praksi građanskog materijalnog i procesnog prava može se izdvojiti tema o suparničarstvu u parnicama za utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama koje su u zemljišnim knjigama upisane kao vlasništvo više osoba.

Prema zakonskoj definiciji iz člana 362. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br.53/03, 73/05,19/06 i 98/15, u daljem tekstu: ZPP FBiH) suparničarstvo je učešće više osoba kao tužitelja ili kao tuženih u jednoj parnici.

Tako je više osoba obuhvaćeno jednom tužbom ako se one u pogledu predmeta spora nalaze u pravnoj zajednici (naprimjer: nasljednici), a što predstavlja materijalno (nužno, pravo) suparničarstvo.

U tom smislu je pravno značajno rješenje Kantonalnog suda u Tuzli broj 32 0 P 252306 20 Gž od 09. 09. 2021. godine (u daljnjem tekstu: drugostepeno rješenje), kojim je odlučeno da se žalbe uvažavaju i ukida presuda Općinskog suda u Tuzli broj 32 0 P 252306 18 P 2 od 17. 09. 2020. godine (u daljnjem tekstu: prvostepena presuda) i u relevantnom dijelu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Nemoguće je zatvoriti oči pred činjenicom da je prvostepenom presudom utvrđeno da su tužitelji dosjelošću iza svog pravnog prednika stekli pravo vlasništva na određenoj nekretnini, iako su pojedini **upisani suvlasnici** umrli prije podnošenja tužbe, ali je iza umrlih upisanih suvlasnika ostalo još nasljednika, koji su kao tuženi također morali biti obuhvaćeni predmetnom tužbom. Međutim, pojedini preostali nasljednici nisu obuhvaćeni tužbom u konkretnom slučaju.

U vezi s tim, pravno je interesantno stanovište, koje je zauzeto u drugostepenom rješenju, i to:

„Naime, u parnicama za utvrđivanje prava vlasništva na nepokretnostima koje su u zemljišnim knjigama upisane kao vlasništvo više lica, kakav je slučaj u predmetnoj

* Mr. sc., advokat; d.mutapcic@yahoo.com.

IN MEMORIAM

VENCESLAV ILIĆ 1937-2022

U srijedu, 9. 3. 2022. godine na gradskom groblju "Bare" u Sarajevu, sahranjen je eminentni pravni stručnjak Venceslav Ilić Venó.

Naš Venó, kako smo ga od milja zvali, bio je velika ličnost. Bio je stručan, borben, pošten. Obavljao je odgovorne dužnosti u pravosuđu, koje je neizmjereno volio.

Rođen je kao radničko dijete, a djetinjstvo i praktično život do osamostaljenja, proveo je u sretnom okruženju u tadašnjoj sarajevskoj Hajduk Veljkovoj ulici kod Katedrale. Bio je jedan od četvorice sinova oca Ante i majke Eme, koja je rano ostala udovica i borila se, a u tome je očigledno i uspjela, da od četiri sina napravi poštene i vrlo uspješne ljude. Sva četvorica braće, pokojni Stanko i Zvonko, te Željko stvorili su velike i divne obitelji i pri tome imali i uspješne poslovne karijere. U voljenom Sarajevu Venó je živio čitav svoj život, završio osnovnu školu i Prvu sarajevsku gimnaziju, a kasnije i Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu, gdje je i diplomirao davne 1960. godine.

Cijeli svoj dugogodišnji radni vijek proveo je u Sarajevu, u kojem je rođen. Pravničku karijeru je započeo u tadašnjim javnim preduzećima, a potom skoro 35 godina je radio u pravosudnim institucijama, uvijek u rodnom Sarajevu, pa tako i tokom agresije na naš grad i državu. Njegov aktivni radni vijek trajao je pune 43 godine. Bio je javni tužilac u Opštinskom javnom tužilaštvu I u Sarajevu; sudija Okružnog, a potom i sudija i predsjednik Građanskog odjeljenja tadašnjeg Višeg suda u Sarajevu; u periodu od 1987. do 1992. godine bio je predsjednik Višeg suda u Sarajevu i sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, a potom i predsjednik Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u periodu od 1996. do 2000. godine. Obavljao je i dužnost prvog rukovoditelja Sudske policije u Federaciji Bosne i Hercegovine; a bio je i sudija i vršitelj dužnosti predsjednika Suda Bosne i Hercegovine. Tokom duge i uspješne karijere, bavio se pitanjima krivičnog materijalnog i procesnog prava i važio kao jedan od stručnih autoriteta u toj oblasti na području bivše SFRJ.

Venó je bio dugogodišnji član Komisije za polaganje pravosudnog ispita Federalnog ministarstva pravde. Ispitivao je prije svega predmet Krivično pravo, a

jedno vrijeme i Privredno pravo. Ostat će upamćen i po brojnim stručnim radovima uvijek iz oblasti krivičnog prava i kao autor komentara Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i brojnih drugih stručnih radova. Za svoj profesionalan rad, tokom duge i uspješne karijere, više puta je nagrađivan i odlikovan, uvijek od struke, a ne od politike, na što smo svi, a posebno njegova porodica i kolege iz struke, izuzetno ponosni.

Nesebično je prenosio svoje bogato znanje i iskustvo iz pravosuđa brojnim generacijama diplomiranih pravnika s položenim pravosudnim ispitom. Generacijama diplomiranih pravnika educiranih u Bosni i Hercegovini nakon 1995. godine i ranije, Venio će ostati u divnom sjećanju kao eminentni pravni stručnjak posebno u oblasti krivičnog prava.

Venio je imao i izvanredne organizatorske sposobnosti. Tako je lično i preko sudija Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, u kome je obavljao dužnost predsjednika, dao značajan doprinos stvaranju pravnog sistema Federacije Bosne i Hercegovine u veoma kvalitetnoj saradnji s Federalnim ministarstvom pravde, kao tehničkim obrađivačem federalnih zakona i drugih federalnih propisa. Sjećamo se takvog doprinosa u izradi prvog Zakona o sudskoj policiji, Zakona o vlasničko-pravnim odnosima i drugih federalnih zakona.

Brojne sudije, tužitelji, advokati, pravobranitelji u Bosni i Hercegovini duguju veliku zahvalnost našem Veni i zbog toga što je nesebično prenosio znanje i mudrost prvenstveno svojim kolegicama i kolegama, kao i drugim stvaraocima i primjenjivačima prava koji su mu se često obraćali za stručnu pravnu pomoć. Pored poznavanja propisa i ljudi i pored jake logike, naš Venio je imao pošteno i pravično srce, srce koje u svome pravdoljublju, istinitosti i objektivnosti nije živim socijalnim osjećanjem da se bude od koristi drugim ljudima u mjeri u kojoj je to moguće i osjećanjem simpatije uživjeti se u njihov položaj i sudbinu.

Obavljanje pravosudnih funkcija zahtijeva napor i žrtvu nositelja funkcije, ali isto tako nije moguće bez žrtve i podrške Veninih najbližih, supruge Bogdanke i kćerki Nele i Maje i njihovih porodica.

Od Vene je valjalo učiti kako se njeguje porodica, kao prirodna i osnovna ćelija društva i države. Naime, Venio je volio svoj posao i poziv, ali je ustvari bio puno više ponosan na svoj privatni život i porodicu. Bio je uzor u poslu i privatnom životu. Uvijek odlučan, nepokolebljiv, donositelj jasnih i hrabrih sudačkih odluka, pa čak i tokom rata dok je obavljao odgovorne sudačke dužnosti. Sa svojom porodicom prošao je i dobro i loše, i sreću i tugu, ali uvijek uspijevajući sve savladati i ponosno i pobjednički ići dalje, s ljubavlju i uz velika odricanja i napore. Venio se nikada nije štedio, bio je uzor svima. Svoju unučad Ivanu, Deniju i Vedrana naučio je i da plivaju, voze bicikl, ali i da vole ljude oko sebe i budu poštenu ljudi i građani svog grada. Svojim primjerom pokazivao im je kako se živi bosanski komšiluk i solidarnost. Imao je veliko srce, volio ljude, a i oni njega. Kao takav, posebno je volio sport, bio sportista u duši, ali i uspješan atletičar,

takmičar, trener i na kraju i stručni savjetnik u Atletskom klubu Sarajevo, ali i nositelj više atletskih rekorda bivše države. Volio je i prirodu, rad u svojoj vikendici u Zeniku, a bio je dobar poznavatelj i berač gljiva, kao i dobar kulinar.

Na kraju ističemo tri riječi koje Venu ustvari najbolje ocrtavaju: Bio je jednostavan, čestit, narodni čovjek!

Nije više među nama divni gospodin Veno; njegovo ogromno pravno znanje, mudrost, plemenitost i dobrotu.

Hvala Ti, dragi Veno, na svemu što si poduzimao u praksi te svojim radom i zalaganjem postao autoritet i u bosanskohercegovačkom pravosuđu.

Neka Ti je, dragi Veno, vječna slava i hvala i laka zemlja, ova naša, bosanskohercegovačka, koju si toliko volio!

Đemaludin Mutapčić
Mario Nenadić

IN MEMORIAM

Prof. dr. Duško Medić (1953–2022)

Svima onima koji su poznavali prof. Duška Medića, njegovu energiju, radni elan, sportski duh, zdrav način života, nevjerovatnom se činila vijest da je ozbiljno bolestan, ali još nevjerovatnijom vijest da bolest ipak nije pobijedio. Nekako smo s tim čvrsto računali.

Bolest i smrt su ga prekinule u savjesnom obavljanju zadataka redovnog profesora na Fakultetu pravnih nauka Panevropskog univerziteta „Apeiron“ u Banjoj Luci, gdje je predavao Uvod u građansko pravo, Stvarno pravo i Pravo osiguranja potraživanja, i sudije Ustavnog suda Republike Srpske. Njegove dvije matične institucije objavile su in memoriam u kojima su detaljno navedeni biografski podaci prof. dr. Duška Medića. Ni u ovom sjećanju se oni ne mogu zaobići, uz rizik ponavljanja, ali se autorica ovih redaka nada da će uspjeti činjenicama dodati i ličnu notu i predstaviti čovjeka i stručnjaka Duška Medića koji stoji iza faktografskih podataka.

Karijera prof. Medića je započela u pravosuđu. Neposredno nakon što je s visokim prosjekom ocjena završio Pravni fakultet u Banjoj Luci, obavio je pripravnički staž, a zatim se njegova karijera razvijala logičnim tokom: bio je sudac Osnovnog suda u Banjoj Luci (1981–1987) i Okružnog suda u Banjoj Luci (1987–1989). U oba suda obavljao je i dužnost predsjednika građanskog odjeljenja. Bio je zamjenik javnog tužioca Republike Srpske za oblast građanskog, privrednog i upravnog prava, a od 2003. godine i sudac Ustavnog suda Republike Srpske. Akademsku karijeru nije započeo, kao što je gotovo uobičajeno, kao mladi asistent, a i titule magistra i doktora pravnih nauka stekao je u zrelim godinama, 2002. odnosno 2004. godine, paralelno s napredovanjem u pravosuđu. To je mogući razlog da njegova akademska karijera nije vezana neposredno za Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, ali je na ovom Fakultetu bio angažiran kao spoljni saradnik u praktičnom radu sa studentima i u okviru kliničkog obrazovanja. Za doprinos ovom načinu rada dobio je posebno priznanje Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci; gdje god je predavao stjecao je simpatiju i poštovanje auditorija. Pored dugogodišnjeg pedagoškog rada i rada u pravosuđu imao je dovoljno snage da se bavi naučno-istraživačkim radom. Objavio je obiman opus – dvadeset knjiga kao autor ili koautor, te preko stotinu naučnih i stručnih članaka, u pravilu iz široke oblasti građanskog prava, ali i radove posvećene temama ustavnog prava.

Profesor na Univerzitetu i sudac Ustavnog suda su, iako temeljne odrednice, bile samo dio njegovog svestranog profesionalnog angažmana u pravosuđu i akademskoj zajednici. Bio je edukator Centra za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske kao i edukator Notarske komore Republike Srpske, ali je također držao seminare za navedene institucije u Federaciji BiH. Kao član komisija za polaganje pravosudnog i notarskog ispita uživao je veliki ugled. Bio je član Odbora za pravne nauke Odjeljenja društvenih nauka Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, član uređivačkih odbora mnogih stručnih i naučnih časopisa u Bosni i Hercegovini i inostranstvu. Bio je *spiritus movens* Oktobarskih pravničkih dana, vodivši čvrstom i sigurnom rukom Katedru za građansko pravo u okviru tog Savjetovanja, gdje je svake godine uspio okupiti veliki broj naučnika i izlagača iz cijele Bosne i Hercegovine, ali i regije. Također je bio član ekspertnih timova Ministarstva pravde Republike Srpske koji su u predanom radu i kolegijalnom razumijevanju zajedno s ekspertnim timovima Ministarstva pravde Federacije BiH učestvovali u izradi harmoniziranih entitetskih zakona o zemljišnim knjigama, notarima, stečaju, stvarnim pravima. Učestvovao je u izradi zakona na državnom nivou kao što je npr. Okvirni zakon o zalozima u BiH. U svojim je radovima zadržao potrebnu distancu i kritičnost u odnosu na dnevnu politiku i zakonodavne projekte na koje je utjecala. Bit će spomenuta samo njegova uporna borba za očuvanje sistema zemljišne knjige a protiv uvođenja jedinstvene evidencije nekretnina u Republici Srpskoj. Njegovi radovi objavljeni na tu temu su dali značajan doprinos kako Federacija BiH ne bi krenula istim putem.

Bio je čovjek koji spaja. Spojio je u sebi kvalitete vrsnog praktičara i naučnika, dokazujući svojim profesionalnim djelovanjem da jedno bez drugoga ne ide. Spajao je raznim povodima i prilikama akademsku zajednicu posvećenu građanskom pravu iz raznih krajeva zemlje i regije po jednom neupitnom kriteriju: znanju i naučnoj relevantnosti.

Rodnom gradu, svojoj Banjoj Luci, je tokom života i karijere ostao vjeran, ali poznavala ga je cijela Bosna i Hercegovina i regija. Bio je redovan izlagač Škole prirodnog prava na Kopaoniku, nezaobilazan na Savjetovanju Aktualnosti građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse koje već skoro dvije decenije organizira Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru, nezaobilazan na Savjetovanju koje tradicionalno početkom jeseni organizira na Jahorini za sve sudije iz BiH Udruženje sudaca Republike Srpske, gost Njemačkih pravnih dana u BiH kada je organizator bio Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu. Savjetovanja u Budvi, Poreču, Vrnjačkoj Banji također su bila njegove drage stanice.

Upoznali smo se 2002. godine u Budimpešti u okviru jednog projekta njemačke vladine organizacije Gesellschaft für technische Zusammenarbeit (GTZ, sada GIZ) na početku njegove znanstvene karijere, netom nakon što je magistrirao i započeo rad na doktoratu. Projekat je okupio naučnike iz cijele bivše Jugoslavije koji su se bavili stvarnim pravom. Većina je bila u svojstvu profesora, docenta ili višeg asistenta.

Kolega Medić je bio nov u tom okruženju ali se u njemu odlično snašao i započeo prisne kolegijalne odnose s kolegama iz akademske zajednice, kojoj će uskoro i sam pripadati. S nekima koji su bili potpuno sigurni da svoj život ravna prema onome što su rimski pravници smatrali pravom i pravdom (*honeste vivere, neminem laedere, suum quique tribuere*) je dijelilo i dugogodišnje prijateljstvo, započeto tokom vožnje prema Budimpešti i nazad u prijatnom razgovoru s prof. dr. Slavicom Krneta, praćenom pokojom pjesmom kolege Đemaludina Mutapčića.

Teolozi će reći da se djela prema namjeri vrednuju, a da je tamo gdje nema znanja teško odvojiti dobro od lošeg, ispravno od pogrešnog. Vrednovanje djela prof. Medića će sigurno biti visoko jer je njima neumorno nastojao svoje široko poznavanje teorije i prakse građanskog prava podijeliti s čitaocima, članovima pravne zajednice; nisu svi članovi pravne zajednice istraživači, ali im je znanje neophodno u čestitom i kvalitetnom obavljanju njihovih profesionalnih dužnosti, i kao alat za određivanje šta je ispravno a šta pogrešno.

Slavni rimski pjesnik Horacije je napisao „*Exegi monumentum aere perennius*” (Podigao sam sebi spomenik trajniji od bronze) kao i „*Non omnis moriar*” (Neću sav umrijeti) misleći na svoja djela i trag koji ona ostavljaju. Naša djela su ta koja ostaju, a misao koju je izrekao Horacije nešto drugačijim riječima izrazio je i Njegoš: „Blago onom ko dovijeka živi, imao se rašta i roditi.”

Kolege i prijatelji će se prof. Duška Medića dugo sjećati kao ispravnog i dobrog čovjeka, ali i vrsnog pravnik, a narednim pokoljenjima ostaju njegova djela.

Prof. dr. Meliha Povlakić

PREGLED SADRŽAJA ČASOPISA "PРАВNA MISAO" U 2021. GODINI

BROJ 1-2/21

Uvodna riječ glavnog urednika

IZVORNI ZNANSTVENI RAD

Ljiljana Filipović Ponovljeno ukidanje prvostepenih presuda u praksi
Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Mirko Pejanović Referendum građana BiH 1992. godine predstavlja izraz
demokratske volje građana za suvereni i nezavisni
državno-pravni status Bosne i Hercegovine u istorijskom
vremenu disolucije SFRJ

Samir Sabljica Pravna regulacija zaštite potrošača u BiH
u procesu evropskih integracija

PRIKAZ

Hajrija Sijerčić-Čolić Pravosudna palata: elaborat zaštite fasadnog platna -
Lemja Chabbouh-Akšamija, Mirza Hebib, Ammar Akšamija,
Dženis Avdić

Branko Morait Godišnjak Pravnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu
za 2019. godinu

Sead Bahtijarević Publikacija Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine
Harun Išerić The inter-state application under the European
Convention on Human Rights: between collective
enforcement of human rights and international dispute
settlement

Demaludin Mutapčić Osamnaesto međunarodno savjetovanje "Aktualnosti
građanskog i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse"

Arben Murtezić

Davor Trlin Nastavak „JUFREX“ projekta

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine (Pripremio akademik prof. dr. Miodrag N. Simović,
sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovni profesor na Pravnom fakultetu u
Banjoj Luci i prof. dr. Vladimir M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine)

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine (Pripremio Sead Bahtijarević, sudac
Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini)

Evropski sud za ljudska prava (Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom
fakultetu Univerziteta u Sarajevu)

Upute za autore

Pregled sadržaja časopisa „Pravna misao“ u 2020. godini

Registar autora – suradnika časopisa „Pravna misao“ u 2020. godini

BROJ 3-4/21

Uvodna riječ glavnog urednika

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Kenad Osmanović Pravo kupca na raskid ugovora sa uzastopnim isporukama prema Konvenciji o međunarodnoj prodaji robe

STRUČNI ČLANAK

Sakib Softić Savjetodavna mišljenja Međunarodnog suda pravde u Hagu

Mirsad Čizmić Upravnosudska kontrola u postupcima javnih nabavki u Bosni i Hercegovini

PRIKAZ

Branko Morait Praktikum iz Uvoda u Građansko pravo

Praktikum iz Obligacionog prava (Posebni dio)

Tahir Herenda Prikaz knjige/zbornika „Power-sharing u Evropi: Ranije prakse, postojeći slučajevi i budući smjerovi“

Đemaludin Mutapčić Prekid toka zastarijevanja u vezi provođenja izvršenja naplate duga na novčanom potraživanju izvršenika

Arben Murtezić

Davor Trlin Stručno savjetovanje: Obrazovanje pravnika za sudijsku/tužilačku funkciju u Bosni i Hercegovini

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine

(Pripremio akademik prof. dr. Miodrag N. Simović, sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovni profesor na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci i prof. dr. Vladimir M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine)

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine

(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini)

Evropski sud za ljudska prava

(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu)

Upute za autore

BROJ 5-6/21

Uvodna riječ glavnog urednika

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Abedin Bikić

Melika Bašić

Amna Toromanović

Investicioni arbitražni postupci protiv Bosne i Hercegovine

Francuska - od apsolutne monarhije do moderne
demokratske države

STRUČNI ČLANAK

Maja Mirković

Usklađenost krivičnog zakonodavstva Federacije BiH sa
Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog
iskorištavanja i seksualne zloupotrebe uz kratak osvrt na
relevantne odredbe Krivičnog zakonika Republike Srpske

PRIKAZ

Vildana Pleh

International Encyclopedia of Laws, Criminal Law: Bosnia
and Herzegovina

Branko Morait

Arben Murtezić

Davor Trlin

Revija Kopaoničke škole prirodnog prava - Slobodan Perović

Vodič za sudije i tužioce na temu visokotehnološkog
kriminala i zaštite djece u Bosni i Hercegovini

IZVJEŠĆE

Demaludin Mutapčić

Tahir Herenda

Nasir Muftić

XVIII. Međunarodno savjetovanje „Aktualnosti građanskog
i trgovačkog zakonodavstva i pravne prakse“

Webinar „Sloboda izražavanja u XXI stoljeću: izazovi i
perspektive“

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine

(Pripremio akademik prof. dr. Miodrag N. Simović, sudija Ustavnog suda Bosne i
Hercegovine i redovni profesor na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci i prof. dr. Vladimir
M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine)

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine

(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u
mirovini)

Evropski sud za ljudska prava

(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u
Sarajevu)

Upute za autore

BROJ 7-8/21

Uvodna riječ glavnog urednika

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Jasmin Hušić Konstitucionalizacija Visokog sudskog i tužilačkog vijeća
Bosne i Hercegovine u svjetlu
pridruživanja Europskoj uniji

Samir Sabljica Uticaj etničkog koncepta federalizacije Kraljevine Belgije na
proces regionalizacije

PRIKAZ

Marina Simović Fighting cybercrime: international legal and institutional
framework and Bosnia and Herzegovina - Borba protiv
kompjuterskog kriminala: međunarodni pravni i
institucionalni okvir i Bosna i Hercegovina

Arben Murtezić
Davor Trlin Obuke o istragama i procesuiranju slučajeva koji
se odnose na strane terorističke borce u
Jugoistočnoj Evropi

OSVRT

Demaludin Mutapčić Značaj obavljanja poslova povjerenika u predstečajnom
postupku

Pravo na pristup sudu kod povrede prava radnica i
radnika u zakonodavstvu i sudskoj praksi

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine
(Pripremio akademik prof. dr. Miodrag N. Simović, potpredsjednik Ustavnog suda
Bosne i Hercegovine i redovni profesor na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci i prof. dr.
Vladimir M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine)

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine
(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u
mirovini)

Evropski sud za ljudska prava
(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u
Sarajevu)

Upute za autore

BROJ 9-10/21

Uvodna riječ glavnog urednika

PRETHODNO SAOPĆENJE

Kenad Osmanović Neutralni karakter Konvencije o međunarodnoj
prodaji robe

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

Elvir Sadiković Bosna i Hercegovina u kontekstu savremenih teorija
legitimnosti političke vlasti

PRIKAZ

Sadmir Karović

Vladimir Simović Prikaz udžbenika - Maloljetničko krivično pravo

Branko Morait Zbornik radova - Zaštita kolektivnih interesa potrošača

Đemaludin Mutapčić Četrnaest knjiga iz građanskog prava autora Zečević Envera

OSVRT

Đemaludin Mutapčić Kratak osvrt na novine u federalnom
Zakonu o privrednim društvima

IZVJEŠTAJ

Harun Išerić Sloboda okupljanja u Kantonu Sarajevo *de lege ferenda*
Arben Murtezić

Davor Trlin Prvo regionalno savjetovanje OSCE-a o borbi protiv diskriminacije
"Prebacivanje tereta dokazivanja: regionalni pregled, glavni izazovi
i pristupi"

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine

(Pripremio akademik prof. dr. Miodrag N. Simović, potpredsjednik Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovni profesor na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci i prof. dr. Vladimir M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine)

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine

(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini)

Evropski sud za ljudska prava

(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu)

In memoriam

Upute za autore

BROJ 11-12/21

Uvodna riječ glavnog urednika

PREGLEDNI ZNANSTVENI RAD

- Mirsad Čizmić Nepotpunost pozitivnogpravnog zakonodavstva kao pogodno tlo za *fraus legis* u oblasti javnih nabavki
- Maja Mirković Usklađenost krivičnog zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine sa Poglavljima V i VI Konvencije Vijeća Europe o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici uz osvrt na relevantne odredbe Krivičnog zakonika Republike Srpske

PRIKAZ

- Miodrag N. Simović Suad Arnautović, Irena Hadžiabdić: Dvadeset godina stalnog Izbornog zakona BiH – Studija o razvoju izbornog prava u Bosni i Hercegovini
- Đemaludin Mutapčić Pravo na odbranu u slučaju priznanja počinjenja teže povrede radne obaveze

IZVJEŠĆE

- Arben Murtezić Stručno savjetovanje “Perspektive reforme parničnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini“
Davor Trlin

SUDSKA PRAKSA

Ustavni sud Bosne i Hercegovine
(Pripremio akademik prof. dr. Miodrag N. Simović, potpredsjednik Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovni profesor na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci i prof. dr. Vladimir M. Simović, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine)

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine
(Pripremio Sead Bahtijarević, sudac Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u mirovini)

Evropski sud za ljudska prava
(Pripremio Harun Išerić, stručni saradnik na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu)

Upute za autore

REGISTAR AUTORA - SURADNIKA ČASOPISA "PРАВNA MISAO" U 2021. GODINI

B

Bahtijarević, Sead	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12
Bikić, Abedin	5-6
Bašić, Melika	5-6

Č

Čizmić, Mirsad	3-4, 11-12
----------------	------------

F

Filipović, Ljiljana	1-2
---------------------	-----

H

Herenda, Tahir	3-4, 5-6
Hušić, Jasmin	7-8

I

Išerić, Harun	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12
---------------	---------------------------------

K

Karović, Sadmir	9-10
-----------------	------

M

Morait, Branko	1-2, 3-4, 5-6, 9-10
Murzetić, Arben	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12
Mutapčić, Đemaludin	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12
Mirković, Maja	5-6, 11-12
Muftić, Nasir	5-6

O

Osmanović, Kenad	3-4, 9-10
------------------	-----------

P

Pejanović, Mirko	1-2
Pleh, Vildana	5-6

S

Sabljića, Samir	1-2, 7-8
Sijerčić-Čolić, Hajrija	1-2
Simović, N. Miodrag	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12
Simović, M. Vladimir	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10
Softić, Sakib	3-4
Simović, Marina	7-8
Sadiković, Elvir	9-10

T

Trlin, Davor	1-2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10, 11-12
Toromanović, Amna	5-6

UPUTE ZA AUTORE

Radovi se objavljuju na hrvatskom, bosanskom i srpskom jeziku (u latiničnom ili ćiriličnom pismu) ili engleskom jeziku.

Ukoliko rukopis zadovoljava kriterije časopisa „Pravna misao“, upućuje se na recenziju.

Svaki rukopis ocjenjuju najmanje dva nepristrana recenzenta, pri čemu identitet autora i recenzenta ostaje obostrano nepoznat. Nakon ocjene recenzenta i članova Redakcije, rukopis se vraća autoru s obrazloženjem i zahtjevima za doradu i ispravak rada, ukoliko se to smatra potrebnim. Ispravljene rukopise autori trebaju vratiti Redakciji u roku od osam dana od primitka.

Pretpostavlja se da članci i ostali prilozi nisu i neće biti objavljeni u drugim publikacijama, osim uz posebno odobrenje Redakcije kada se to jasno naznačuje u objavi.

Autori dopuštaju postavljanje svojih radova na web stranicu Časopisa.

Časopis zadržava i sva ostala prava, osim ukoliko nije drugačije dogovoreno s autorom.

Radovi koje časopis objavljuje su:

- Uvodna riječ glavnog urednika
- Izvorni znanstveni rad
- Prethodno saopćenje
- Pregledni znanstveni rad
- Stručni članak
- Sudska praksa
- Ostali radovi kao što su prikaz knjige, izvještaji o znanstvenim i stručnim skupovima i dr.
- Obavijesti o nadolazećim stručnim i znanstvenim skupovima
- Domaći autori u međunarodnim publikacijama
- Pismo uredniku

Radovi se šalju Redakciji časopisa elektronskom poštom na adresu:
Pravna.Misao@fmp.gov.ba

Dokument treba biti načinjen u programu Microsoft Word. U njemu ne smiju postojati nikakve indikacije osobnoga identiteta autora ili institucije u kojoj bilo koji od autora radi, kako u samom radu, tako ni u karakteristikama (properties) elektroničkog dokumenta.

Radovi koji se dostavljaju Redakciji moraju biti lektorirani. Lektori koje odredi Redakcija vrše superviziju.

U Časopisu se objavljuju znanstveni i stručni radovi koji ne prelaze dužinu od 10.000 riječi, uključujući sve dijelove rada. Svaki rad mora sadržavati sažetak od 150 do 200 riječi i izbor ključnih riječi na jednom od službenih jezika u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku iste dužine. Ostali radovi ne mogu prelaziti dužinu od 2.000 riječi.

Izuzetno, Redakcija može odobriti objavljivanje radova izvan navedenih kategorija i s dužinom koja prelazi navedeni broj riječi, ukoliko je rad značajan za razvoj pravne teorije i prakse.

Svaki rukopis mora biti priložen zajedno s popratnim pismom, u kojem je nužno navesti sljedeće:

- kratki opis sadržaja članka u dvije do tri rečenice, kao i sve dodatne informacije o rukopisu koje bi Redakciji mogle biti od koristi;
- razloge zbog kojih autori drže da je njihov rad zanimljiv čitateljstvu časopisa (novost koju rad donosi);
- kratku biografiju autora (25-30 riječi),
- osobne podatke:
 - jedinstveni matični broj
 - adresa stanovanja i općina
 - kontakt telefon
 - naziv banke
 - transakcijski račun banke
 - broj žiro računa

Svaki autor će uz popratno pismo dostaviti i izjavu da rad nije prethodno objavljan.

Prva stranica rukopisa treba sadržavati:

- Naslov
- Datum

- Broj riječi u članku
- Ime autora i profesija
- Nazivi ustanova u kojima rade
- E-mail adrese
- Kategorizaciju
- Sažetak i ključne riječi na izvornom jeziku rada
- Naslov, sažetak i ključne riječi i naslov na engleskom jeziku (summary, key words)

Sažetak rada treba sadržavati opći prikaz teme, metodologiju rada, rezultate i zaključak.

Ključne riječi sadrže pojmove koji se pojavljuju u tekstu, ali ne opće i preširoke pojmove niti preuske pojmove opisane s puno riječi.

Tablice i grafikoni trebaju biti prezentirani u programima kao što su MS Word, s jasno iskazanim naslovima. Sve tablice i grafikoni bit će tiskani isključivo u crno-bijeloj boji.

Napomene u radu se navode u obliku fusnote (footnote). U pravilu su objašnjavajućeg karaktera.

U fusnoti treba navoditi samo objavljene podatke (ili staviti posebnu bilješku s objašnjenjem).

U fusnoti treba navoditi samo literaturu koja je navedena u popisu literature na kraju članka.

U fusnoti treba ujednačeno navoditi sve izvore. Poželjno je staviti broj stranice.

Molimo autore da se pridržavaju sljedećih naputaka za navođenje literature i fusnota:

Ukoliko je riječ o navođenoj knjizi:

Josipović, I. (2000) Haaško implementacijsko kazneno pravo. Zagreb: Informator i Hrvatski Pravni Centar.

Ukoliko je riječ o navođenom članku:

Tschudi, F. (2008) "Dealing with violent conflicts and mass victimisation: a human dignity approach", str. 46-69. U: I. Aertsen et al.: Restoring Justice after Large-scale Violent Conflicts. Portland. Willan Publishing.

Ukoliko je riječ o navođenom članku u časopisu:

Sijerčić-Čolić, H. (1999) "Reforma krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine: karakteristike federalnog procesnog krivičnog prava", Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Zagreb, Vol. 6 – br. 1/1999, str. 251-268.

Ukoliko je riječ o navođenom članku u elektroničkom časopisu:

Lendvai, N., 2005. "Central and Eastern European Social Policy and European Accession – Time for Reflections" (online). Financial Theory and Practice, 29 (1), str. 1-12. Dostupno na: <http://www.ijf.hr/eng/FTP/2005/1/lendvai.pdf>.

Ukoliko je riječ o navođenoj Web adresi:

World Bank, 2004. Corruption: how the World Bank Fights Corruption (online). Washington: The World Bank. Dostupno na: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/NEWS/0>.

Rad treba oblikovati prema sljedećim uputama:

- dokument pohraniti u programu MS Word (*.doc format);
- stranica standardne veličine (A4);
- obični prored za cijeli rukopis
- font Arial, 12 pt;
- sve margine 2,5 cm;
- ne uređivati zaglavlje (Header) niti podnožje (Footer) dokumenta;
- obavezno brojčano označiti stranice;
- slike ili fotografije prilažu se u jednom od formata: *.jpg, *.bmp, *.tiff.

Pozivamo sve autore da na adresu redakcije šalju sažetke svojih stručnih i znanstvenih radova objavljenih u međunarodnim publikacijama indeksiranim u literaturnim bazama podataka. Redakcija će objaviti sve pristigle sažetke izvornih radova domaćih autora.

Radujemo se Vašim priložima!

Redakcija